

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 15. august 2020

Minister for fødevarer, fiskeri og ligestillings besvarelse af spørgsmål nr. 1212 (MOF alm. del) stillet den 20. juli 2020 efter ønske fra Erling Bonnesen (V).

Spørgsmål nr. 1212

”Vil ministeren redegøre for den store betydning og den økonomiske værdi, som kartoffelavlerner og den danske kartoffelproduktion har for det danske samfund, samt de forskellige anvendelsesområder kartoflerne indgår i?”

Svar

Spørgsmålet har været forelagt Landbrugsstyrelsen, der oplyser følgende:

Anvendelsesområder for dyrkningen af kartofler

Der avles tre typer kartofler i Danmark: 1) Læggekartofler, 2) spisekartofler, og 3) industrikartofler. Læggekartofler bruges til opformering, så der kan avles flere spise- og industrikartofler. Den danske avl af læggekartofler bruges både i Danmark og i udlandet. Spisekartofler bruges, som navnet angiver, til at spise.

Industrikartoflens anvendelsesområde udvides i takt med, at man finder nye måder at forarbejde kartoffelen. De mest kendte produkter er nok chips samt kartoffelmel, der i høj grad bruges som en ingrediens til madlavning. Af de mindre kendte produkter findes der bl.a. kartoffelflager, der typisk bruges til at binde vandet ved bagning eller som jævningsmiddel, samt kartoffelstivelse. Især stivelse kan bruges til mange forskellige processer. Det bruges fx som erstatning af æg i mayonnaise, erstatning til mejeriprodukter i ost, og ikke mindst i medicinalindustrien, hvor kartoffelstivelsen kan tilsættes produkter som stabilisator eller fyld i piller og tabletter.¹

Den sidste større anvendelse af kartofler er forædling af nye sorter. Formålet med forædling er, at udvikle sorter med høj kvalitet til en bestemt anvendelse. En sort giver fx store kartofler med højt stivelsesindhold, og den egner sig derved til udvinding af stivelse. En anden sort kan have en favorabel smag, og den egner sig derfor til avl af spisekartofler. Ifølge Danespo (en virksomhed, der arbejder med forædling, produktion, og salg af lægge-, spise-, og industrikartofler), tager det i gennemsnit 15 år at udvikle en sort, før sorten kan bruges som en lægge-, spise- eller industrikartoffel².

Omfanget af kartoffelproduktionen og økonomisk værdi

Nedenfor redegøres for omfanget af dyrkningen af kartofler, produktionsværdien og eksportværdien. Det skal dog understreges, at produktionsværdien og eksportværdien i sig selv ikke giver et

¹ KMC's produktbeskrivelse, <http://www.kmc.dk/kmc-ingredients/kmc-ingredients>

² Danespo's hjemmeside om forædlingsarbejde, <https://www.danespo.dk/dansk/for%C3%A6dling/for%C3%A6dling-af-kartofler>

fyldstgørende billede af den samfundsøkonomiske værdi. Det skyldes at de ressourcer, som indgår i en given produktion (fx jord, arbejdskraft, materialeinput og kapital), alternativt kunne være anvendt til andre formål. I en vurdering af den samfundsøkonomiske værdi bør den alternative værdi i princippet indgå, og man kan derfor ikke blot se på produktionsværdien.

Det ville være mere retvisende at se på bruttoværditilvækst (BVT). Bruttoværditilvækst er et begreb i nationalregnskabsmæssig forstand, som er opdelt på brancher. Den mest detaljerede brancheinddeling (117-grupperingen) indeholder definitionen 'landbrug og gartneri', og det er derfor ikke muligt at opgøre BVT for kartoffelproducenterne alene.

I Danmark dyrkes kartofler på ca. 1.700 heltids- og deltidsbedrifter jf. tabel 1.

Tabel 1: Kartoffelproducenter i Danmark, antal heltids og deltidsbedrifter					
	2016	2017	2018	2019	2020 ³
Kartofler, i alt	1.680	1.750	1.630	1.610	1.740
- Læggekartofler	510	540	560	510	560
- Industrikartofler	670	660	670	710	810
- Spisekartofler	1.200	1.170	1.120	990	1.010

Kilde: Danmarks Statistik, AFG05

Arealet med kartofler er steget henover de seneste år fra ca. 43.000 ha i 2015 til ca. 57.000 ha i 2019 jf. tabel 2. Som følge af et større areal med kartofler, er produktionen også steget i løbet af de seneste år. I 2019 var høsten af kartofler i alt 2,4 mio. ton. Det dyrkede areal med kartofler svarer til ca. 2 pct. af det samlede danske landbrugsareal på 2,6 mio. ha⁴.

Tabel 2: Produktion af kartofler i Danmark					
	2015	2016	2017	2018	2019
Areal, ha					
Kartofler, i alt	42.800	46.000	49.700	52.000	56.700
- Læggekartofler	5.700	6.200	7.300	7.900	8.100
- Industrikartofler	23.600	26.200	28.300	30.900	35.800
- Spisekartofler	13.500	13.600	14.100	13.200	12.800
Produktion, 1.000 ton					
Kartofler, i alt	1.770	1.950	2.170	1.810	2.410
- Læggekartofler	170	190	250	160	240
- Industrikartofler	1.150	1.290	1.350	1.340	1.680
- Spisekartofler	460	480	570	310	490

Kilde: Danmarks Statistik, HST77

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet estimerer, at produktionsværdien af kartofler i 2019 var 2,3 mia. kroner⁵. Det svarer til 7 pct. af den samlede produktionsværdi af vegetabiliske produkter og 2,5 pct. af landbrugets samlede produktionsværdi.

³ Da kartofler lægges om foråret vurderes data for 2020 at være sammenlignelige med tidligere år.

⁴ www.statistikbanken.dk/AFGo5

⁵ Landbrugets Økonomi 2019, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet.

Eksporten af kartofler og produkter udvundet fra kartofler udgjorde 750 mio. kr. i 2019, hvoraf 320 mio. kr. blev omsat på det indre marked jf. tabel 3.

Tabel 3: Eksport af kartofler og produkter heraf, mio. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019
Eksport, i alt	560	610	640	640	750
<i>Heraf til EU-27</i>	<i>260</i>	<i>270</i>	<i>310</i>	<i>290</i>	<i>320</i>

Kilde: Miljø- og Fødevareministeriet på baggrund af Danmarks Statistik, KN8Y.

Note: I eksportværdien indgår også reeksport. Det kan fx være importerede kartofler, der videreforarbejdes til kartoffelmel og derefter eksporteres.

Mogens Jensen

/

Jon Simonsen